

(əvvəli ötən sayımızda)

2. Əzabdan qovrulmağa nə var, əzabdan yoğrulmaq gərək!

Füzuli əzabın bütün çalarlarını, çeşidlərini, pillələrini görür, bilir, – görsədir, bildirir, ancaq əzabdan ürkəmür, qorxmur, qaçmir – əzablaşır, əzabla mövcudlaşır.

Bulmuşam yanmaqdə bir hal, özgə hali neylərəm! – deyir.

Canı odlara yanır Füzulinin, ahı göylərə qalxır Füzulinin, fəqət yanmağından, odlanmağından dönmür Füzuli, yandıqca yanır, odlandıqca yaşayır.

Həm: Yenə ol mah mənim aldi qərarım bu gücə,

Cıxacaqdır fələyə naleyi-zarım bu gecə! – deyə fəryad qoparır, həm də:

Şəmi-şami-firqətəm, sübhivisalı neylərəm! – deyir.

Həm Şəbi-hicran yanar canım, tökər qan çeşmi-giryani – deye nałe çəkir, həm də qanlı, qadəli, əzablı, işgəncəli sevdan usanır ki, usanır!

Həm

Neyi-bəzmi-qəməm, ey ah, nə bulsan yelə ver

İşnəqli Atalı

Oda yanmış quru cismimdə həvədan qeyri – deyir,

Həm də

Bəzmi-eşq içərə, Füzuli, necə ah eyləmeyim,

Nə təmettə bulunur neydə sədadan qeyri, – söyləyir.

İztirabda qovrulduqca iztirabı doğruldur. "Ney üçün səda nədirse, ömür üçün iztirab odur" deyir.

Əzablı olduğu dərəcədə nikbindir Füzuli, əzab üstə nikbindir Füzuli, nikbincəsinə əzablıdır

səldir.

Bəla həm sarsıdır, həm çağırir. Bu səbəbdən də "Eşqdən canımda pünhan bir mərəz var, ey həkim!" – deyir,

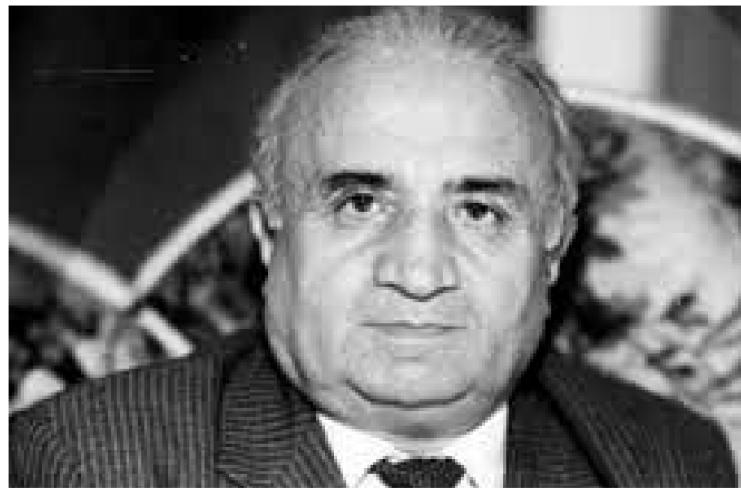
hem də

'Gəl mənim tədbiri-bihudəmdə sən bir səy qıl,

Kim olam bu dərdə artıraq giriftar, ey həkim!' – deyir.

Bəlaya düşən daha çox (artıraq) düşmək istəyir, çünkü bəlanın səbəbini, qədr-qiyəmətini yaxşı bilir.

Bəla sevdası, bəla səadəti vəsf olunur, bələdə səadət tapılır, bəlaya səhhət tapılmır.

kamilliyyə çatandır.

Ey Füzuli, qılmazam tərki-təriqi-eşq kim,

Bu fəzilət daxili əhli-kəmal eylər məni! – deyəndir.

Dərddən lal olandır, "surətə" çevriləndir, bağrı deşiləndir, ancaq həm də dərddən güc alanıdır, dərdsizin nəsihətini rədd edəndir.

Ey Füzuli, eşq mə'nin qılma nəsəhdən qəbul,

Əql tədbiridir ol, sanma ki, bir dünyadı var! – söyləyəndir.

Dərd məskənidən yaşayır Füzuli və bu məskəndə qeyri-məskən tanımır.

Edəməm tərki-Füzuli, səri-kuyin yarın,

Vətənimdir, vətənimdir, vətənimdir, vətənim! – deyir.

Dərddli olduğu dərəcədə nikbindir Füzuli, dərd üstə nikbindir Füzuli, dərddli nikbindir Füzuli. Bu – yüksək, müdrik nikbinlikdir, bəsitlərin əli çatmayan, ünү yetməyən, ağılışığmaz idrəki nikbinlikdir. Ona yetmək üçün yol getməlisən!

4. Dərddən dağlanmasıma nə var, dərddən idraklanmasıma gərək!

Füzuli misilsiz, heyretamız dərəcədə dərddlidir:

Olsayıdı məndəki qəm Fərhadı mübtələde,

Bir ah ilə verərdi min Bisutuni badə.

Füzulinin dərdhallığı mütləqdir, ömüraparandır, can alındır, adamı yerden-göydən ayırandır:

Eylə bədhaləm ki, idrak etməzəm ki, dünya nədir

Mən kiməm, saqı olan kimdir, meyi-səbha nədir.

Ancaq Füzuli həm də misilsiz, heyretamız "dərdpərəstdir" (çünki dərddən idrak alındır),

Füzuli, bu – yüksək, müdrik nikbinlikdir, bəsitlərin əli çatmayan, ünү yetməyən, ağılışığmaz idrəki nikbinlikdir. Ona yetmək üçün yol getməlisən!

3. Bəlaya dözməyə nə var, bələdə böyümək gərək!

Bəla tapılır, tanınır, sarsıdır, həm də bəsleyir, böyüdür, yük-

Var bir dərdim ki, çox dərmandan artıqdır mana,

Qoy məni dərdimlə, dərman eyləmə, var, ey həkim!

Bəlaya düşən bələdan kənardə səhhət aramır:

Rənc çəkmə, sihhət ümidiñ Füzulidən götür

Kim, qəbuli sihhət etməz

5. Kədərdə bilinir nikbinlik! Əzabda bilinir nikbinlik! Bələdə bilinir nikbinlik! Dərddə bilinir nikbinlik! 12-ci il (1991)